

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев 223/2014

10.04.2014. године

Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Миломира Николића и Лидије Ђукић, чланова већа, у парници тужиоца Б.П. из Н.С., чији је пуномоћник Ж.О., адвокат из Н.С., против туженог Републичког фонда за пензијско-инвалидско осигурање из Београда, чији је пуномоћник Н.Г., адвокат из Б., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог, изјављеној против пресуде Вишег суда у Новом Саду Гж 3504/2011 од 05.06.2013. године, у седници одржаној на дан 10.04.2014. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ предлог Апелационог суда у Новом Саду РЗ 18/14 од 20.02.2014. године да се о ревизији туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Новом Саду Гж 3504/11 од 05.06.2013. године, одлучује као о изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуде Вишег суда у Новом Саду Гж 3504/2011 од 05.06.2013. године и Основног суда у Новом Саду П бр.59193/2010 од 20.06.2011. године, у делу у коме је тужени обавезан да тужиоцу на име накнаде штете исплати 124.563,93 динара и у том делу предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П бр.59193/2010 од 20.06.2011. године, делимично је усвојен тужбени захтев и обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде материјалне штете због мање исплаћених месечних износа припадајуће пензије за период од 01.01.2008. до 31.10.2010. године, исплати 124.563,93 динара са законском затезном каматом од 20.05.2001. године до исплате и 34.459,27 динара на име обрачунате затезне камате, са законском затезном каматом од 03.06.2011. године до исплате, као и да тужиоцу накнади трошкове поступка, док је ставом другим тужбени захтев тужиоца у делу камате на главни дуг за период од 30.04.2011. до 20.05.2011. године и у делу камате на обрачунати износ камате на главницу за период од 30.04.2011. до 03.06.2011. године одбијен.

Виши суд у Новом Саду пресудом Гж 3504/2011 од 05.06.2013. године, жалбу тужиоца је усвојио а жалбу туженог делимично усвојио и делимично одбио, па је пресуду првостепеног суда потврдио у погледу досуђене главнице накнаде штете од 124.563,93 динара, док је побијану одлуку у преосталом усвајајућем делу за 34.459,27 динара и у одбијајућем делу као и одлуку о трошковима поступка укинуо и предмет вратио првостепеном суду.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену благовремено је тужени изјавио ревизију, побијајући је због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, предлагајући да се о ревизији одлучује као изузетно дозвољеној због неуједначене судске праксе и потребе за новим тумачењем права.

Апелациони суд у Новом Саду је решењем РЗ 18/14 од 20.02.2014. године, предложио Врховном касационом суду одлучивање о ревизији туженог изјављеној против пресуде Вишег суда у Новом Саду Гж 3504/11 од 05.06.2013. године у смислу члана 395. ЗПП.

Испитујући правилност побијане пресуде на основу овлашћења из члана 399. у вези члана 395. ЗПП („Сл. гласник РС“, број 125/04, 111/09), који се на конкретан случај примењује на основу овлашћења из члана 506. ЗПП („Сл. гласник РС“, број 72/2011), Врховни касациони суд је нашао да су испуњени услови за одлучивање о ревизији као изузетно дозвољеној из члана 395. ЗПП. Наиме, овом одредбом је прописано да је ревизија изузетно дозвољена и против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом по одредбама члана 394. Закона, када је по оцени апелационог суда о допуштености ове ревизије потребно да се размотре правна питања од општег интереса, уједначи судска пракса или кад је потребно ново тумачење права.

Врховни касациони суд налази да, без обзира, што вредност предмета спора у конкретној правној ствари, не би дозвољавала изјављивање ревизије по члану 394. па самим тим и по члану 395. ЗПП (спор мале вредности) прихваћен је предлог Апелационог суда да се о овој ревизији одлучује као изузетно дозвољеној у смислу члана 395. због различитог поступања судова са територије Републике Србије у истим чињеничним и правним ситуацијама које се односе на спорове војних осигураника за накнаду штете, због незаконитог и неправилног рада органа туженог поводом ванредног усклађивања пензија војних осигураника за 2007. годину. На овај начин Врховни касациони суд налази да ће се оваквим одлучивањем убудуће спречити повреда права на правично суђење у смислу члана 32. Устава Републике Србије и члана 6. Европске конвенције за заштиту људских права, о чему је Европски суд за људска права утврдио правни стандард у предмету Шахин против Турске (представка број 13279/05) и пресуди Великог већа од 20.10.2011. године који указује на обавезу уједначавања судске праксе од стране Врховног касационог суда.

Са изнетих разлога, Врховни касациони суд је одлучио као у ставу један изреке овог решења применом члана 395. ЗПП.

Одлучујући о основаности ревизије, а испитујући побијану пресуду у смислу члана 399. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности, а ни повреда из тачке 2. тог члана на чије постојање се указује у ревизији.

Ово, због тога што у надлежност суда опште надлежности у смислу члана 1. ЗПП, у вези члана 172. ЗОО, спада одлучивање по тужбама за накнаду штете због незаконитог или неправилног рада Фонда ПИО, у извршењу обавезе исплате пензија. Правилност обрачуна пензије оцењује се у управном поступку пред органом управе и у управном спору. У случају ускраћивања исплате у целини или делимично или селекције извршења обавеза или на други начин неправилног или незаконитог поступања, суд опште надлежности у парници за накнаду штете је стварно надлежан за пресуђење ових спорова. Штета се у том случају може равнати висини неисплаћених пензија.

Према до сада утврђеном чињеничном стању утврђено је да је решењем директора Фонда за социјално осигурање војних осигураника од 05.12.2007. године, тужиоцу признато право на усклађивање старосне пензије почев од 01.08.2004. године и од 01.10.2005. године на основу Уредбе о платама и другим новчаним примањима професионалних војника и цивилних лица у Војсци Југославије, тако што му је утврђен нови пензијски основ применом бодовног система и утврђена нова висина месечне пензије. Тим решењем стављено је ван снаге решење о усклађивању број 545947 од 30.11.2005. године. Решењем туженог објављеним у „Сл. гласнику РС“, број 20/08, одређено је између осталог да се пензије усклађују за 11,06% почев од 01.01.2008. године. У периоду од 01.01.2008. године до 30.04.2011. године тужени је тужиоцу исплатио пензије у мањем износу за укупно 124.563,93 динара, јер није извршено усклађивање пензије тужиоца са ванредним повећањем вредности бода од 11,06%. Затезна камата на мање обрачунату пензију, уз принцип да дужничко-поверилачки однос настаје 16. у месецу за разлику из претходног месеца износи 34.459,27 динара, са стањем на дан 30.04.2011. године, за које износе је првостепени суд усвојио тужбени захтев заједно са каматом.

Другостепени суд је одлучујући о жалбама нашао да се не може испитати правилност одлуке у делу који се односи на обрачунату законску затезну камату на појединачне износе разлике од доспећа сваког појединачног износа до израде налаза вештака и за законске затезне камате на тај износ јер првостепени суд по налажењу другостепеног суда није расправио правилност обрачуна затезних камата за период доцње па тиме и права тужиоца са аспекта примене одредаба Закона о висини стопе затезне камате и Одлуке Уставног суда Републике Србије. Због тога је потврдио првостепену пресуду у погледу досуђене главнице накнаде штете од 124.563,93 динара.

Основано се у ревизији туженог указује да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Тужбени захтев тужиоца заснива се на одредби члана 172. Закона о облигационим односима, према коме правно лице одговара за штету коју његов орган проузрокује трећем лицу у вршењу или у вези са вршењем својих функција. Да би постојао основ за накнаду штете из ове одредбе, потребно је да службено лице односно државни орган штету проузрокује незаконитим или неправилним радом. Под незаконитим радом службеног лица или органа сматра се поступање супротно закону, другом пропису или општем акту као и пропуштање да се закон, други пропис или општи акт примени. Под неправилним радом подразумева се чињење или нечињење противно уобичајеном и прописаном начину обављања делатности које штети праву или интересима неког лица.

Нижестепени судови налазе да право на ванредно усклађивање пензија војних осигураника од 11,06% произилази из решења директора Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање о ванредном усклађивању пензија почев од 01.01.2008. године 01 број 181-431/08 од 25.01.2008. године („Сл. гласник РС“, број 20/08).

Пензије војних осигураника од 01. јануара 2008. године усклађују се по динамици и на начин утврђен законом којим се уређује пензијско и инвалидско осигурање, како је то прописано чланом 193. став 1. Закона о Војсци Србије. Одредбама члана 73. Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању предвиђено је ванредно усклађивање пензија за 2006, 2007. и 2008. годину, од 01. јануара текуће године под условима, на начин и у висини прописаној чланом 75. став 1. истог закона.

Стога је Фонд пензијског и инвалидског осигурања донео решење којим је извршено ванредно усклађивање пензија у 2008. години. Пензије и друга примања војних осигураника су морала бити усклађена по истој динамици и то по службеној дужности, а појединачна решења о усклађивању пензија и других примања морају бити донета само уколико војни осигураник то захтева. Издавање појединачног решења није предуслов за исплату усклађене пензије јер се усклађивање врши по службеној дужности на основу закона.

Како тужени Фонд није поступио на изложени начин постоји његова одговорност за штету по члану 172. ЗОО.

Међутим, у погледу висине тражене штете за сада се не може прихватити закључак нижестепених судова да су били испуњени услови за ванредно усклађивање пензија тужиоца за 11,06% од 01.01.2008. године, по основу решења директора Републичког фонда за пензијско и инвалидско осигурање о ванредном усклађивању пензија почев од 01.01.2008. године, јер у нижестепеним одлукама нема разлога о томе од каквог је значаја корекција вредности бода са 9,02 на 9,40 динара, односно увећање за 4,21% војних пензија почев од 01.01.2008. године на основу одлуке Министра одбране о усклађивању војних пензија за 2007. годину од 20. марта 2008. године („Сл. војни лист“ број 13/08).

Како због погрешне примене материјалног права чињенично стање није потпуно и правилно утврђено то су нижестепене пресуде у усвајајућем делу укинуте и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење, применом члана 407. став 2. ЗПП.

Председник већа - судија
Весна Поповић,с.р.